

# KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

<b>Predplatná cena :</b>	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.	EDVARD SÁNDORFI.	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka --- 2 " --- "	Majitel' a vydavatel' :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
Na štvrt' roka --- 1 " 20 "	JAN MOLNÁR.	ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

## Svit.

Chvála buď Bohu, tuším už predsa začína svitať.

Mrákavy, ktoré za tolké desaťročia zaľahovali oblohu kresťanstva, začínajú sa pretrhať. A jako kedysi Velikému Konštantínovi zjavil sa na nebi znak svätého kríža s nápisom: v tomto znaku zvíťazíš; tak i nám uhorským kresťanom zasvitnul už blesk sv. kríža a mnohí s nami zbožne pošeptávajú si s nadšením duchom: v tomto znaku zvíťazíme.

15-ho marca je obyčaj národne slávnosti vybavovať v Pešti i po celej krajine na pamiatku prvého svitu svobody. V deň tento totiž vysvobodili r. 1848 tlač Petöfi a jeho druhovia. Aj naša kresťanská mládež univerzitná zasvätila pamiatku tú tohoto roku slušne. Pri tejto príležitosti rečnili aj podajedni vyslanci a medzi nimi aj známy o svojom neznajbožstve vyslanec Otto Hermann.

Tento starý pán atheista prekvapil každého. Či dáva sa snáď už na pokanie, či len vycítil náladu mladého národa univerzitného, nevie sa: dosť na tom, že rozhodne vyslovil sa za právo svätého kríža na univerzite, i povzbudzoval mládež k vytrvanlivosti v boji za znak sv. kríža.

No mládeži kresťanskej nebolo treba tohoto povzbudzovania, veď si boli mladíci už dávno umienili, že právo sv. kríža vydobijú si tak, lebo tak. I stalo sa. Na deň sv. Eduarda, 18-ho t. m. sobrali sa naši statní kresťanskí mladíci, a vyvesili sami 12 pekných krížov nad stoly v sieňach univerzitných. Robili to svorne, bez obavy, s tichou nadšenosťou, i konali to so zbožnou uctivosťou, odriekajúc pri vyvesení prvého kríža:

«V mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého». Čo stalo sa ďalej, o tom dočítajú sa naši ct. čitatelia na inom mieste Kresťana. Tu len to chceme ešte prizvukovať, že pohyb mladíkov je nie slamený oheň, ktorý zaplápolá a za okamih zblkne. Pohyb ten preniknul na skrz tie najširšie vrstvy študujúcej mládeže, a to bez rozdielu vierovyznania a národnosti — iba niekoľko kalvínov a židov stojí oproti s tým heslom; že my «sme vraj najprv Maďari až potom kresťania».

Tieto pohyby mladíkov peštianskej univerzity netreba podceňiť. Ba čo týče sa vplyvu tohoto pohybu na celý národ, sme presvedčení, že ten dnes ešte ani dostatočne oceniť nevieme. Lebo Pešť je predsa akoby srdce celého národa a mladíci univerzitní sú tá zdravá bujará krv, ktorá sa do srdca tohoto z celého telesa krajiny steká. Krv táto tedy, tojest pohyby mladíkov budú mať oživujúci vplyv na celé teleso krajiny a to tým viac, lebo tu je nie reč o ľahkomyselných staromódnych kamarátoch študentoch, lež sú to mladí ľudia mužskej zralosti, ktorým je treba dobre obracať knihy, aby svoje učenia, kolko ráz pri psote nemalej a so starosťami o sebaživienie, šťastlive dokončiť mohli.

Sme presvedčení, že tieto pohyby mladíkov kresťanských nevšímať si bude nemožno. Ba uvidíte, že tento šťastlivý smer nový kresťanstva pokorí konečne aj starých liberálov, bo veď za mladíkmi stojí celý národ. Áno, celý národ poteší sa nad týmto zjavom, veď toho pohanskožidovského panovania nasítení sme všetci bez rozdielu. Sedliak, pán, remeselník, vojak, úradník: všetko vzdychalo si v skrytosti a očakávalo deň svitania života kresťanského.

Kto takto posudzuje stav vecí, tomu je jasný

už obraz budúcnosti. Kresfanské pohyby zabíjajú už nedajú. Ony rozdelia nás na dva tábory. Na jednej strane ostanú starí liberáli a židia a daktori «križiacki rytieri» duchovní a vláda, na týchto sa opierajúca. Zväčša sú to vyhľadovaní, debankrotovaní zemaní, ktorí nevedia ináč vyživíť sa, iba s vykrikovaním «jednotného hazafišágu». Jejich címer je zrdzavý fokoš, ovenčený cibulocesnakovými zdrapy. Jejich cieľ života je: pchať sa do snemu a usádzať rodinu svoju do lepších úradov, aby takto celé spravovanie krajiny v rukách si podržali a takto pekne bez práce, len z pustého hazafišágu si volno vyžili. Hlúpy jano sedliak je im dojnou kravou a žid dobrým pohoničom a zlým pasákom tejto kravy dojnej. Práva občianske má ten hlúpy Jano sedliak len fakedé, a volebné poriadky tiež len také, aby tie dojné kravy nemohly odviazať sa z retiazky fokošových liberálov. Oni po všetkých novinách píšú, že zemianstvo liberálne je tým hlavným stĺpom uhorskej (magyar) fajty — a to im každý uveríť musí, aby bez práce i naďalej vyžiť dobre mohli, keď už vyše 70 percentov z nich popredalo majetky židom. — Ale títo vlastenecké stĺpy sú veru len s papieru, bo všetká národná práca a aj všetok majetok národom-vlastenecký je v rukách židov a cudzincov. Kde treba je rozum a peniaze, tam prestáva všetká stĺpová vlasteneckosť. Ejhla: Kupectvo je židovské a cudzie; krajinský rozpočet robí bursa, Falk, Neumann, Lánczy slovom židia; umelectvo je židovské a cudzie, novinárstvo židovské a najlepšie je nemecké: staviteľ, merník, obchodník, maliar, sochár, železničiar, muzikant, herec, spisovateľ: to všetko temer samí cudzinci.

Ale už svitá. S prepádajúcimi liberálnymi zemanmi, prepadne a na veky stratí sa aj panovanie zrdzavého, cesnakového fokoša a nastane doba kresfansko-vlastenecká. Nastane doba statočnej práce a hlúpym Janom sedliakom bude dovoleno vzdelávať sa, spolupracovať so statočnými vodcami za dobro drahej vlasti pod znamením svätého križa. Pod znakom svätého križa sriaďujú sa už nové šíky mladého národa a mladá sila istotne zvíťazí nad prázdnyimi stĺpmi liberálnymi. Boj bude iste krutý už v najbližšej budúcnosti, lež dajte si pozor a uvidíte, že o rok o dva židia budú prví, čo odsakovať budú z topiacej sa lodičky liberálov jako potkany. *E. Sándorfi.*



## POLITICKÉ CHÝRY.

### Zmätky liberálov.

Dohadovania o inkompatibilite privedie liberálnu stranu k rozsadeniu sa, alebo k základnému preporodeniu. Starým, zadlženým zemanským vyslancom liberálnym, boly nevyhnutne potrebné nielen vyslanecké platy, lež aj dobré pobočné zárobky a kšeftovanie s vyslaneckým postavením. Keď by ale od týchto zárobkov kroz utvoríť sa majúci zákon inkompatibility odpadli, vtedy nevyplatí sa im byť liberálmi a svolávať na seba i na potomkov svojich hrozné kliatby utiskanej sedlače kresfanskej.

Ludák Páder odhalil na sneme nesváry liberálov. Hovoril, že daktori liberáli sľubujú už voličom aj revíziu cirkevnopolitických zákonov. Má ich byť vyše sta.

Bratia naši, nedajte sa takýmto liberálom omámiť. Oni nebudú smeť svoj sľub splniť, bo by ich liberáli vyhnanli so svojho tábora. A kto chce v opravdu revíziu, nemá čo hľadať u voličov s liberálnym programom. Keď doteraz nepáčila sa mu revízia (t. j. premenenie) tých zákonov, nuž teraz nech si robí blázňa so seba, ale nie so statočných Ludákov.

### Universitná mládež

vyvesila 18-ho marca v učebných sieňach university križ. Práve jeden rok minul, čo mládež na schôdzke usniesla sa, že bude pýtať v učebných sieňach vyvesenie križa od universitného senátu. Prosbu jejich, bárs ju aj mnohí z profesorov podporovali, s návrhom odvrhnutia predostrel senát ministromi kultu a osvety, a preto mládež 18-ho skoro ráno bez dovolenia senátu, zo svojej vôle ho vyvesila v učebných sieňach. Na profesora Margitai-ho, notára senátu, ktorý chcel prekaziť ďalšie vyvesovanie križov a vydal rozkaz na sosňatie už vyvesených, osopila sa mládež s veľkým krikom, tak že bol prinútený schovať sa do úradnej miestnosti. Sluhov, ktorí cheeli už vyvesené križe dolu sobrať, povyhadzovali von a s násilím vyvešovali križe ďalej. Na stenách vyvešovali plakáty, na ktorých odôvodňovali svoje pokračovanie a písali medzi iným: . . . neodvislí od bársktorej politickej strany alebo náboženstva, v smýšľaní a v činoch samostatní, a jedine svätému presvedčeniu svojej duše poslúchajúci mladíci, my sme to vykonali; . . . odznak lásky a čistých mravov nech neublízuje nikomu, ale ak by sa našiel taký zaťatý hriešnik, ktorý by sa bezbožne naň oboril, nech pripíše sám sebe, ak oborenie padne na jeho vlastnú hlavu atď.

Jak sa to dozvedel rektor, ihneď svolal senát, ktorý po pretrasení veci vydal k mládeži obežník, v ktorom ju upomína k tichosti, varuje od podobných výstupov a sľubuje úradné vyšetrovanie. Smutné je, že odznak kresťanstva s násilím musí byť povýšený tam, z kadiaľ pred

tridsať rokmi len náhodou, bez všetkého výroku zmiznul, ale ešte smutnejšie, že istá časť mládeže sdružila sa oproti pokračovaniu kresťanských mladíkov s heslom: «dolu s križom». I to je možné v kresťanskom maďarságu v dobe zákona, práva a spravodlnosti.

Universitná rada zaviedla vyšetrovanie proti jednotlivým mladíkom cieľom potrestania. Na to sišli sa všetci kresťanskí mladíci a uhovorili sa, že zadržia vzájomné stanovisko: všetci za jedného a jeden za všetkých.

Vládny prorok jednotnej národno-maďarskej (vlastne pohansko-židovskej) kultúri byje sa v prsá, že vyvesenie sv. križa na univerzite nedovolí. Toto nech si dobre zapamätá každý liberál, alebo pololiberál kňaz a každý taký, ktorého okúzlili klamlivé heslá žido-liberálneho hazafišágu.

Dnes je už isté, že tieto klamlivé heslá stratily pôdu. Dnes už každý badá, že debankrotovaní zemani liberáli, jako svoje majetky zkyžozili pre židov, že tak podobne panovanie jejich na sneme s tým hazafickým heslom aj celú krajinu zapredalo do rúk židovských. Už to zreteľne vysvitá, že krajina nevyžije z hazafických rečí a výkrikov, lež krajina žiada aj reálnu, múdru činnosť na poli národohospodárstva. A do toho sa naši debankrotovaní zemani liberáli ani tolko nerozumejú ako hus do piva.

### Volebné pohyby.

*Svätoondrejských* likerálov akosi začínajú mrzeť ľudáci. Liberálni kortesi nedôverujú sebe a hľadajú pomoc od vlády.

Boli sme písali v 7-om č. «Kresťana», že nám sdelili z Piližského sv. Križa, že tamojší pán notár zabráňuje chudobnejším predplatiteľom čítať Kresťana. Teraz to opravujú v tom smysle, že menovaný pán notár nenie z toho vinný. Tešíme sa tomu.

V *zlatomoraveckom* okrese na liberálnej porade súčastnili sa aj dvaja križiacki rytieri: asíce pán dekan Pintér a druhý pán dekan Kormanovics. Bolo by dobre, keby tito páni vysvetlili svojim veriacim, že čo r. 96-tom z rozkazu všetých uhorských biskupov prečítali z kazateľne proti civilnému manželstvu, že to bolo len pre sedliakov a nie pre dekanov, dekaní môžu snáď aspoň v zlatomoraveckom okrese brániť s liberálmi ten sobáš civilný, ktorý cirkev katolícka zatracuje.

O p. Kormanovicsovi hovoria, že je tuhý vlastenec; po všetkých školách svojho dekanátu naridil len rečou maďarskou vyučovať, no ktorisi pp. farári vlastizradní učia katechismus predsa len srozumiteľnou materinskou rečou slovenskou, jako to pápež nariadil. Ináč má byť tento vlastenec tuším pokrevencom rodiny toho veľkomožného pána Kotšitskayho, o ktorom bol Zaosek nedávno písl. Éljen!

### Počet obyvateľstva v Uhorskej reči.

Uhorská riša 31. decembra r. 1901. mala i s voj-  
skom 19,203.531 obyvateľov. Ponevác pred desiatimi rokmi v zemiach koruny sväto-štetfanskej počet veške-

rého obyvateľstva obnášal 17,463.791, vzrast čini za jedno desaťročie 1,739.740 duší, to jest 10.03 percentov. Osobitne berúc Uhorsko, obyvateľstvo s 15,261.864 duší vzrástlo na 16,792.392, teda o 1,530.528 duší. V Horvatsku počet obyvateľstva s 2,201.927 duší vzrástol na 2,411.139, tepa o 209.212 duší.

## KRAJINSKÝ SNEM.

Pri pojednávaní o appropriácii (konečné odobrenie rozpočtu) rečnil gr Ján Zichy Iudák o veľkom upadovaní národného hospodárstva a blahobytu krajiny a že snem si toho nevšima. Možno, že nový snem s väčšou vážnosťou dá sa do práce, ale to bude môcť urobiť len vtedy, jestli sa neutiahne pod strom liberalismu, ktorý nepriniesol krajine žiadneho rozkvetu. Pri smrteľnom lúžku európskeho liberalismu stojí už socializmus, aby sadol do jeho detictva. Ale či Uhorsko je už zrelé pre sociálne ideí? Ku liberálnej vláde nemá dôvery a preto rozpočet neprijíma.

Ján Molnár zase uviedol niekoľko pádov udajného zneužívania, tu o mádskom notárovi, tu o letenyenskom lekárovi. Ale — hovoril Molnár — nechcem viac prípadov uviesť, lebo nechcem rozmnožovať lacné vífazstvá ministerského predsedu (Smiech.) Széll ho pri takýchto pádoch hneď zovráti a jeho prívrženci nestačia mu tlie-skať. Ďalej hovorí, že vláda chce prekaziť katolícku auto-nomiu. Nezdá sa mu, že főišpáni chodia často k ministerskému predsedovi. Za hontianskym főišpánom mal by ísť aj podžupan. Nemá dôveru ku vláde. Rozpočet neprijíma.

Aj pán Széll odpovedal na interpellácia o maroš-vášárheľskej volbe. Dľa vyšetrovania vyslanej kommissie ustálilo sa nasledovné:

Po 1. Že žandárov v prevádzaní ich rozkazu skutočne prekazili, lebo žandárov skutočne napadli, o čom svedčí aj to, že z radu vojska neďaleko stojaceho viac vojakov vyskočilo z radu, aby prispeli pomocou žandárom, teda žandári boli v nebezpečí.

Po 2. Že žandári z vlastnej pohnútkz upotrebili svoju zbraň. Lebo keď bi boli strelili na kommando, všetci ôsmi by boli strelili.

Výsledok vyšetrovania je ale ten, že súd nariadil vyšetrovanie proti predsedovi volby a hlavnému policajnému kapitánovi.

### Prvé putovanie v roku 1901-om do

### Rímu a Loretto.

Odchod: 25-ho apríla 1901 z Budapešte večer o 8 hodine 30 minútách.

Ceny: III. trieda 42 zl.

« II. « 95 «

« I. « 120 «

Z obšírným vysvetlením vďačne poslúžime

*Magyar Utazási Iroda.*

Budapest, IV., Ferencziek-tere 2. sz. I. em.



### Proti fašiangom.

S týmto článkom v 7-mom čísle nášho milého «Kreštana» sa nachádzajúcom, náš milý «Kreštan», bodaj by v každom dome sa ubytoval, stal sa Apoštolom tak pre nás kňazov, jako aj pre všetkých rozumných ľudí, ktorí ešte veria v nesmrteľnosť duše, ktorú zvlášte v týchto z pohanstva pochádzajúcich slávných dňoch mnohí a premnohí nemilosrdne zabíjajú, tak chudobní, jak bohatí, tak učení, jak aj neučení bezmiernym jedením, pitím, rozkošnými zábavami po nociach, — veď v tomto čase ľudia sa už ani nevedia zabávať vo dne. Lebo noc má svoju tmú, ona zakrýva mnohé nepravosti, ktoré ale spravodlivosť božia na javo vynesie.

Fašiangy sú žatva diabla, a preto my bojovníci Kráľa nášho Ježiša Krista, povinní sme sdvojnásobníť v tomto ohľade účinkovanie naše proti pekle, aby sme duše, krvou Ježiša Krista vykúpené zachránili.

Stav mravný v menovanom článku je nie len v obci R., lež tak rečeno všade, kde ešte pohanské obyčaje panujú. Môžem povedať pred Bohom, v takom položení som našiel pred 20 rokmi, keď som zaujal faru J., a preto nechcem toto položení znovu opisovať, len to poviem, že bolo tu mravné položení ešte hroznejšie, tak že, môžem povedať, že, zvlášte na fašiangy viac sa vylialo krvi ľudskej, než hovadzej na jatke. Jestli že je rozpustilosť veľká medzi majetnými, tým väčšia medzi chudobnými pre besné pálenie, ktoré rozveseluje.

Čo tu robiť? Obrátil som sa na slúžnovské a okresné úrady dakolko rázov boli aj trestaní, lež to nič neosožilo. Obrátil sa k pomoci Božej. Ponajprv som uviedol Spolok sv. Ruženca, tým viac, že tu skoro zkazenejšie bolo ženské pohlavie, nežli mužské, ktoré celé poobedie, zvlášte na fašiangy, pri krste, úvodoch a sobášoch vysedávalo v krčme až do tmavej noci. Bol som prinútený oznámiť, že podobné ženské, ktoré milujú krčmu, uvádzať nebudem. To už malo účinok. Verejných opilcov som slávnostne nepochoval, keď zomreli, lež len jednoducho. To účinkovalo na oboje pohlavie. Konečne na prekazenie fašiangov som poprosil slúžneho, aby nedal dovo-

lenie muziky, tak pre hrozné výstupky, jako aj pre chudobu, veď sám vidí, že porcie nemôžu vyplatiť ľudia. To účinkovalo aj na samého slúžneho, tak, že už aspoň od 15 rokov mám tiché fašiangy, bez muziky. Aby som ale zamiestnal veriacích mojích v týchto dňoch, v ktorých nepracovali, oznámil som, že kto chce pracovať, sme môže, lebo sú to nie sviatočné dni; kto by ale nechcel pracovať, nech zasväti radšej Bohu, nežli diablovej tie dni. S dovolením p. biskupa som vyhlásil, že dni fašiangové chcem slávnym vydržiať službami Božimi. Pod vyložením olt. sviatosti v nedeľu, po obede na miesto litanií krížovú cestu s rozjímaním, tak tiež v pondelok a utorok slávnym rozjímaním, slávnym sv. mša a po obede krížova cesta, pod večer spoločná modlitba a odprosovanie. Oznámil som, aby dokázali, komu chcú slúžiť?

Pán Boh zaplať! mal som, aj mám posavád duševnú radosť, lebo mnohí aj k sv. sviatostiam pristupovať na tieto dni. Keď sa aj našiel kúkol medzi pšenickou, predsa sa zmenšil počet verejných hriechov, tak že skoro neni k poznaniu teraz, čo bývalo pred 20 rokmi.

Buď Bohu a jeho premilej Matke Marii Panne vďaka, ktorí nech upevnia čo slabé sily moje započaly, aby to nebol slamený oheň, lež stále horiaci a rozmnožujúci sa!

F. G.

### Ozvena.

Nasledovný dopis uverejňujeme s tou poznámkou, že pôvodca jeho je nie pán, ani kňaz, lež človek z ľudu. Nech teda tento dopis jeho poučí každého, či je to rozumné akokoľvek urážať náboženské cesty ľudu:

Musím sa priznať, že mám tú kurioznú obyčaj, že keď idem okolo sklepu v ktorom predávajú «Slovenské Noviny» v nedeľu, keď mám viac času zo zvedavosti si za krajiar jedny kúpim, ačpráve by som ten krajiar k lepšiemu cieľu mal obrátiť. To som učinil aj v nedeľu dňa 3. marca.

Tu hneď na čele úvodného článku najdem nápis: «Ohlas k ľudu», a to mi bolo nápadné, že či reku aj liberáli vydali nejaký «Ohlas k ľudu» a hneď som sa dal do čítania. Ale liberalný ohlas bol na polovici novin dlhý článok oproti ohlasu, ktorý nám vydala ľudová strana. No reku myslím sebe, či sa ti chcelo toľko čarbať, však ti to aj tak nikto neuverí! No ale zase mi prišlo na myseľ, že každý sluha musí robiť to, čo mu rozkáže pán jeho, lebo ináč mu ukážu dvere. A to by ľahko mohlo potkať aj redaktora «Slov. Novín», ak by oproti brožúrke «Ohlas k ľudu» nič nenapísal, mohly by mu tiež ukázať dvere a bolo by po chlebičku.

Redaktor «Slovenských Novín» okrem ľudovej strany a panslávov iného nemá na koho by sa opierať mohol, preto sa obával, aby sa Slováci nepomaďarčili a ľudová strana aby mu neurobila to, čo strana Apponyiho, aby sa aj ona so stranou liberálnou nespojila, aby na tento spôsob o svoj chlieb neprišiel. Preto nám pokoja nedá, ustavične nás do boja vyzýva, aby sme vraj neosláblí a nezleniveli, chce nám byť tým, čím bolo niekedy mesto Karthago pre Rimanov.

Toho sa ale pán redaktor nemá čo obávať, lebo my na jeho chlebe zastáť nechceme, my sa veru s liberálmi nikdy nespojíme, proti nim aj na ďalej bojovať budeme, že nielen vy, ale aj váš nástupca pri nás vyžije, len sa postarajte o školu, v ktorej by sa naučil správne po slovenský písať, jako sa postarali panslávi o vás.

Naše presvedčenie spočíva na zásadach kresťanskej pravdy, ktorú nás učí naša svätá viera, proti ktorej vy liberáli bojujete a ste jej tak mnohé boľastné rany už zapríčinili. Môžete tedy pokojne spať, vašiemu chlebičku nehrozí nebezpečie.

Píšete proti nám aj na ďalej, keď že je to váš chlieb. My sa vám nečudujeme, vieme, že nikto nemôže lepšie písať, len jak vie. Niečo ale predsa chcem k vám tu prehovoríť: Vy píšete, že «Ohlas k ľudu» je písaný strannickou náruživosťou v obviklom štyle «Kresťana», že ak by vraj ľudová strana jemnejšie k ľudu prehovorila, nuž by sme jej reči nerozumeli. Pravdu máte pane, my nerozumieme tichým slovám, keď treba kričať. Neradi počúvame takého priateľa, ktorý k nám mluví jemné slová, keď náš dom horí, toto je naša «stará chyba».

Píšete že «Ohlas k ľudu» píše, že všeho zlého sú príčina «zlé zákony», a že nenapísal, ktoré sú tieto zákony, že s tým zostáva ľudová strana dlžna. Jako vám môže byť ľudová strana s tým dlžná; či jej vyslanci a jej časopisy ustavične o tom nekričia? Ešte viac chcete o tom počuť, ako sa o tom hovorí a píše? My nevieme mlčať, keď treba kričať, ani nevieme «jemnejšie prehovoríť», nenahradzujeme naše dôkazy prázdnyimi frázami.

Píšete nám, že následkom cirkevnopolitických zákonov náboženský cit neklesnul. Máte pravdu, nielen že neklesnul, ale sa dvíha, a to je dôkaz, že pevne stojíme, že sme s tými zákonmi nespokojní, že proti nim chceme a budeme bojovať. Že cirkevno-politické zákony majú každému «slobodné vyznávanie náboženstva, v ktorom sa zrodil a bol vychovaný zabezpečiť», o tom máte úplnú pravdu. Vieme, že sa človek narodil bez krstu, a preto tak mnoho tisíc rodičia nedali svoje dieťky krstiť, aby v tom náboženstve, v ktorom sa zrodily, boly tiež aj vychované. Načo by mal človek stav manželský v chráme božom uzavierať, keď nerozumné zvery tak nečinia, a zákon to neprikazuje. Prečo by nemal žid kríže lámať, s kameňami orucovať, keď jeho viera je rovnoprávna s tou, ktorá Ježiša za svojho Boha uznáva? To je vaša svoboda náboženstva, ktorú vy dovoľujete a za ktorú bojujete. Nezapomínajte ale, že len ten je bojovník, kto bojuje boj dobrý. Pravda je: jaka pláca, taka práca.

*Janko Šarišan.*

## Slovo k pološtepeným liberálom!

Vieme, slyšíme, čítame a aj sami sme účastní tých dobrôt, ktoré naša matka, ľudová strana pre nás vymáha. Ona nás bez rozdielu všetkých kresťanov pod svoju opateru berie, pracuje vo dne, v noci ustavične na tom, aby nás z pazúrov diabolského liberalizmu vyslobodila, ktorý sa na nás, jak jastráb na ubohé holúbča vrhnul, a žere nás ešte vždy. A prečo to trpíme? Veď sme my živí ľudia, ktorí máme moc v našich ramenách a ľahko sa môžeme oslobodiť od tohoto tyrana. A predsa sme to ešte neurobili! Prečo? Dozvieme sa, keď vec základne preberieme. Mnohých najdeme medzi národom, ktorí nosia na svojich tvárach masky a lárvy, a boja si tvár odokryť, aby vrchnosť nespozorovala, akí oni sú a neodobrala im chlebiček.

Neverím, že by sa našlo človečie srdce, ktoré by necítilo dnešnie ťažké pomery nášho ľudu, ale skrýva svoje city. Dolu s larvou s vašich tvár! a pomozte ľudu, ktorí klesá pod jarmom neprajných pomerov. Chráňte ho pred divými liberálmi, ktorí vo svojej samopašnosti už ani nie hovädzie, ale ľudské mäso chcú žrať, lebo si bánfkyckých mäsiarov objednali, ktorí im obstarajú ľudského mäsa pri volbách, kolko len chcú. Nech že sa len krmia, však si oni kedysi predsa len pokazia žalúdky.

A keď sa oň nestaráte, tak vás napomíname, aby ste sa aspoň do našich ľudových vecí nemiešali a nechali ľud samý hľadať si spásu a hlasovať dľa svojej vôle. — Nestrašte a nehrozte mu s takými hlúpostami, ktoré ani sami neveríte a sú len puhé vymysleniny. Naší ľudia sú už nie sprostí, ale dobrí, počuvní a bohabojní. Musíte uznať, že keď by sme aj my s vami tak zachádzali, ako vy s nami, že by už z vás ani prachu nebolo. Ale šťastie vaše, že sme bohabojní a veríme, že je nad nami Spasiteľ, ktorého chceme v jeho príkladoch nasledovať.

Ale beda vám, jestli aj na ďalej budete s nami podobne zachádzať, lebo sa to od vás časom ľud odučí a potom budú naši vodcovia mlynári a my mlynské kamene a nameleme z vás tlč, s ktorou budeme naše ošípané krmif.

*Jozef Gembický.*

## Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Z Liskova: (Liptovská st.) Andrej Lesak 60 korún; z Haligovec: dp. Pavel Šofranko farár 10 kor.; z Kis-Idy; (Abauj st.) Anna Kozak 40 kor.; z Novačan: sbierka 25 kor.; z Drienova: Ján Sokol 10 k.; sbierka 18 kor.; Anna Porvaznik 2 k.; Maria Porvaznik 1 k.; Anna Kmesz 1 kor.; z Gölniczi: Maria Fries 2 kor.; Veronika Lacks 1 kor., Anna Buzelka 4 kor., Jozef Buzelka 4 k., Michal Babják 2 k., Maria Macko 4 k., Anna Sečkar 1 k., z Tverdošina: Ján Greňo 2 k.; z Budapeštu: Jozefina Strama 1 k.; z Oravici: Ján Palko 1 k.; z Ružomberku: Paulina Hiroš 10 k.; z Nitry: Františka Krško 1 k.; z Tekovského Sv. Kríža: N. N. 2 k.; zo Slanice: Justina Ondraško 2 k.; J. Kandrač 2 k., M. Virostek 2 k., D. Paulik 1 k., A. Plučinsky 10 k.; z Almažu: J. Zahradník 20 k.

**Na obnovenie Marianskej studienky na Hore  
Levočskej obetovaly.**

Zo Šenglara: (Šarišská st.) Ján Smolka mlynár 15 korún; z Hrabušíc: Julianna Hajer 2 kor.; z Malého Slavkova: Ján Šterbak 40 kor.; z Komloša: Ján Censko sbierka 9 kor. 76 hal.; z Košíc: Maria Šaroši 6 korún; Alžbeta Nižnik 4 kor., Julianna Radoczi 6 korún. — Na pekné železné dvere do tejto kaplice poslal; z Ameriky: Ludvik Richtarčík 80 korún.

Všetkým týmto dobrodincom nech zázračna levočská Matka Božská jejích almužnú hojne odplatí. Na všetko čo ku vnútornej a vonkajšej ozdobe tejto kaplice potrebné bolo dobrodincom už sa našli, len peniaze k budovaniu chybujú. Čtitelia Mariánsky pomáhajte, lebo práca je už začatá a mnoho peniazi potrebuje.



## BESEDNICA.

### Sedliak a krčmár.

Sedliak a krčmár, to dva priateli  
Tí sú zavždy jak strela veselí.

Krčmár sa smeje, korheľ si spieva,  
Keď si imanie uňho rozsieva.

Korheľ rozsieva a krčmár hrabe,  
Až mu mokrý pot kvitne na brade.

Keď počet robia, do zväd sa dajú,  
Jeden druhému *pravdy* nadajú.

Varuj sa krčmy jako tej smrti  
Bo ti majetku krky vykrúti.

Krčmár pes dobrý — kde niečo trúfa,  
ak groša nenie, majetok ňuchá.

Varuj sa krčmy, nepíjaj vína,  
Bo ňa rozhlási *bubna* novina.

Pálenky nepi, ani borovičku  
Lebo ti vezme čert tvú kožičku.

Ak bys' bol smädný, napi sa *vody!*  
Tá ti priateľu, nikdy neškodí.

V krčme poriadku nebude nikdy,  
Kto to neverí, ďalej uvidí.

Niejedon človek všetko své stratil  
Keď sa krčmárom do kapsy trápil.

Nechoď do krčmy človeče boží,  
Lebo ňa včasne do hrobu zloží.

*Pavel Bačkor.*

### Už aj Cvajfús feldčier s liberálnym čertom ore, zostáva neverným ľudovej strane.

— Prezradil ho Zaosek. —

— Cvajfús! Ja počúvam, zlé jazyky to vravia, že mieniš vystúpiť za ablegáta s liberálnym programom. A že keď by ti to neišlo, vtedy bez programu, ako «párton kivüli» t. j. tej stránky, ktorá ani čihy ani hata nefahá, na ktorej neutrálnej strane ľúbia niekedy aj páni ctihodní vysedávať, keď sa hanbia pred ľuďom s programom liberálnym ukázať, keď ich to mrzí a stidia sa pred liberálnymi s programom ľudovej stránky presentirovať! Oni potom na tej strane «ani sem ani tam», ako ubohé dušičky v limbusi, t. j. v predpekli očakávajú v tichosti svoje vyslobodenie kroz prebehnutie na stranu liberálnu vtedy, keď sa im objavia nejaké isté znaky politického kšeftíka a zárobku, alebo nejaký dobrý smätankový hrnček, alebo už čo iného, za čím pachtia.

Vidíš, Cvajfús! To bych si ani len nebol myslel, ako sa človek v ľudoch a v priateľoch sklame, a tým menej o tebe, že budeš s čertom orať a kepienok podľa vetra obracať. Rozpamätáš sa, že ako si sa hneval, keď ten a ten páňko zamýšľal vystúpiť za ablegáta s takým ani slaným ani masným programom «párton kivül», aby si ľudáci o ňom nemysleli, že je liberálec, a zase aby liberáli si tiež nemysleli, že je ľudákom — aby obydvie stránky oklamal? A vtedy si povedal, že má on vraj dvojakú tvár, ako pohanský boh «Janus» a že s čertom ore, lebo čert bol prvý pedagog, ktorý v raji dvojakú farbu hral, a naučil ľudí toto špatné remeslo: dvojakú tvár ukazovať. Aj to si bol vtedy povedal, že taký človek, ktorý ani čihy ani hata sa nehýbe, je podobný koňovi zháčenému, ktorého keď potom nemôžu ani bičom, ani leučou, ani kolom kapacitovať, zapália mu pod bruchom otiepku slamy, až vtedy sa pohne vo veľkom galope z miesta, ale aj vôz doláme, čo tak uteká. Takým koňom dľa regúl hyppologie, t. j. koňskej vedy tak robia. Mne sa zdá, že aj tebe bude treba dobrý vechel slamy zapáliť pod bruchom a dobre ti podkúriť, by si z tej tvrdohlavosti koňskej popustil, z toho čihy alebo z toho hata; keď chceš, abych ňa za charakterného vsagra držal.

Ty si to vyraz z hlavy, že keď ty ako konský alebo hovädzí doktor a feldčier okolo zadkov pánskych kráv zdutých s trokárom sa obraciaš, a žrebce i býkov čistíš, alebo v majeroch ako feldčier břešom zuby a škraný vy-lamuješ a že keď ti páni ruku podajú, s cigarkou ňa ponúknú, plecía ti potľapkajú a s úsmechom pánskym kunštovným ňa na ulici privítajú, a že ňa vychvália nielen že si ich choré ošípané s antimoniumom prepurgiroval, ale že si aj ich človekom počas volby ablegátskej: že ty hneď už máš zásluhy a že ňa nechajú vystúpiť za ablegáta! S páňmi z jednej mysly čerešne jest nie je dobre; oni obyčajne kôstky hádžu do očí. Páni tak dobré remeslo a kšeft, aký je kšeft ablegátsky z rúk svojich nevyputia, to si oni sami pre seba podržia. Lebo keď by sa im to nevyplácalo, nerobili by toľké behačky po dedinách, by sa nenatísali sprostím sedliakom — ako ich

oni volajú — ani by všeličo nesľubovali, nepodplácali, sa nevyhrážali, a kňazom ústa s kancelparagrafini nemeckými nezatvárali. Ani ľudia pod voľbami nemučili, strieľať nedovolili ako zajacov.

— Zaosek! Ja sa ti čudujem, že tak málo vieš z tej politiky? Veď to neni tak veľký zázrak ablegátom zostať. Veď sa od ablegáta Boh vie aké umenie a rečníctvo nežiada. Zákon má malé požiadávky; je dosť, keď má kto 24 rokov, vie čítať, písať a maďarský rozumieť vyprávať nemusí. Náš nebohý abegát nech mu tam Pán Boh hriechy lenivosti v službách božích odpustí — ten jakživ na diete nevyprávať. Rozumieť rozumel maďarský lebo keď jeho stránka kričala, éljen! kričal vtedy aj on s nimi, nuž a predsa tri, ba veru aj viac ablegátskych kapitulácii vyslúžil, a za to čo tam toľké roky, ako kaper nemý v kletke sedel, vždy vedel, kedy je prvého a uhádal si vtedy plat vyzdvihnúť. Čítať-písať viem, až by bolo ktorému pánovi veksel podpísať a žirirovať, ja sa takému pánskému remeslu rozumiem. A gážu sebe vyzdvihnúť to uhádnem nie len na prvého ale hockedy; éljen, a údvan kričať, to som sa naučil na stoličnom shromaždení. To na jedno kopyto vyziera, či tam kričať za nič, či tam pre nič. Je to kunšt hubu otvoriť tam kde nie je treba! Kňazom nadávať, kde bude treba, to uhádnem, to je tá najposlednejšia vec uličná, a až treba pre dobro vlasti volaktorého kňazského ablegáta s paraplou a so špacírštokom namastiť, aj bez oleja trafim namastiť, to mám v grife. Keď som bol mládencom nebolo tej nedele a hodôv v ktorých bych nebol iným mládencom hlavy popreražal, ich dokrvácal, a vlasy im vytrhne. K tomu ani nemusí byť človek cvičený a učený, ani len fajnový; dosť keď je len pánom, ako ku pr. v rajchsráte sa tí páni viedeňski bijú, tlčú, ani len fiakristi okolo chrámu sv. Štefana sa tak nebijú a si nenadávajú.

— No Cvajfúsko môj! To fa ja lutujem, až ty máš také náhlady o sebe. Čo fa nebohý strýko dal v školách vyučif, pýtaj si to nazpiat, lebo to bolo na darmo platené, nenaučili fa za to nič múdreho! Tým trokárom treba len tebe do tvojich od pýchy a namyslenia zdutých mozgov pichnúť, by tie liberálne vetri z tvojej fantazie vyfučaly.

— Zaosku! No veď ja nevyprávam z povetria, ale z praktičného života političného!

— Dosť zle Cvajfúsko! lebo tá politika je jeden špatný vechef, ktorý sa nielen dá prekrucovať, ale s ním sa aj všeliaké špiny, gazemeberstvá, huncútstvá dajú zotref a tuširovať. Čo sa všeličo s tou politikou počas volieb huncútskeho postváralo od ľudí, ktorí už dávno vylaxovali charakter, statečnosť, svedomie.

— Zaosku! nuž a keď môžem ľahko príjsť ku nejakej banke za direktora s tridsať tisícovým platom: to je nič?

— Však to je to ono, že potom my sedliaci a chudobní remeselníci musíme si za morom hľadať tú lepšiu hazu, ktorú vy doma máte! Nuž ale aj to ti už fažko pojde! Ľudová strana už počula na diete stoliky s peniazmi prehadzovať a kšefty vyháňať.

Jeden páni ani len nečakal, sám zutekal preč a nechal tam tridsaťtisícovú diškreciu ročítú, tak sa nalakal

korbáča ľudovej stránky. Tie veľké výhlady na všeliaké bankárske kšefty sa ti neukazujú. Cvajfús, no-že sa nehani za tú tvoju chudobnú matku, za ľudovú stranu pre trošku kyslej smätanky! Už by si nemal útleho srdca proti nej?

— Zaosku! poslúchnem fa. Zostaňme my len tí starí, ľudáci!

— No Pán Boh uslyš švagorko nech nám je svätý Antoninko na pomoci — ktorého kde-tu už vyhadzujú pred voľbami chudáka! Páni nevedia, čo je to jest chlieb chudobných.

— Dobrú noc švagerko!

— Do videnia! *Zaosek*, čestný občan z V. Kostolán.

#### Milodary na organ v Jalnej.

Osv. p. biskup dr. Karol Rimely 50 kor.; Sl. kapitula Baňsko-Bystrická 50 kor.; Prev. p. Jozef Badik, farár Skalite 4 kor.; Farníci jalnanski posavad 34 korun.

Pán Boh zaplať a stonásobne vynahraď.

*F. Gregorovics*, farár.



#### Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «*Kreštan*» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	---	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«*Kreštan*» kiadóhivatala  
Budapest, VIII., József-körút 35.



#### CHÝRNIK.

#### Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

*Vydavateľstvo novín.*

**Kráľ v Budapešti.** Jeho veličenstvo kráľ v druhej polovici apríla na dlší pobyt dojde do Budapešti; v kráľovskom hrade počas tunajšieho pobytu panovníka bude viac dvorných obedov. Koncom apríla jeho veličenstvo bude držať prehliadku nad budapeštianskou vojenskou posádkou.

**Jubiläum arcikniežaťa Fridricha.** Arciknieža Fridrich, veliteľ prešporského piateho vojenského sboru 15. marca slávil 30ročné jubiläum svojej vojenskej služby. Arciknieža z tejto príležitosti ocestoval ku svojej rodine do Cannes.

**80. narodeniny biskupa košického.** Košický biskup Zigmund Bubics teraz slávi svoje 80. narodeniny, z ktorej príležitosti minister kultu dr. Július Wlassics v peknom liste blahoželal staručkému arcipastierovi.

**Zákaz tancu v pôste.** Dr. Weiss, rektor university v Štýrskom Hradei zakázal študentom vo veľkom pôste oznamovať na tabulách university študentské tanečné zábavy. Poslucháči protestovali proti tomuto obmedzovaniu akademickej slobody, ale rektor im odpovedal, že jako professor bohoslovnia jednal len dľa svojho katolíckeho presvedčenia a že pri zákaze sotrvá.

**Piešťany budú mať elektrické svetlo.** Obecne predstavenstvo vypísalo súbeh na elektrické osvetlenie celýchh Piešťan, a sice pre 1100 žiaroviek a 3 oblúkové lampy. Pojednávanie offert bude dňa 21. tohto mesiaca.

**Veľký hlad** panuje v niektorých obciach stolice beregskej; viac osôb už hladom zomrelo. Podobné chýry idú zo zemplínskej stolice. Minister obchodu poukázal predbežne 15.060 korún.

**Hra so zbraňou.** Smutný prípad udal sa v Lednici (trenč. stolica). 15ročný Ludvik Štefina rád sa hrával so zbraňou, ačkoľvek rodičia mu to viackrát zakazali. Nedávno otec vybral sa do sveta na zárobky a syn ostal s matkou doma. 10 t. m. matka odišla do kostola a chlapec zbadajúc, že ostal sám v dome, povolal svojich kamarátov, že budú strieľať z pištole. Mladý Štefina sám nabíj pištoľ, ponevác ale táto nemala kohútka, chlapec ľahol si na zem, pištoľ oprel tiež o zem a snojmu 15ročnému bratrancovi rozkázal, aby sekerkou uderil na kapslu pištole. Tento to aj urobil, pištoľ vybuchla a nábitok rovno vrazil mladému Štefinovi do čela. Ranený vyskočil, bežal ku blízkeму potoku a tu vymil si ranu, ale keď sa chcel vrátiť domov, sily ho opustili a chlapec klesol bez povedomia, tak že ho museli zanieš do otcovského domu, kde vzdor namáhaniu sa liekara na druhý deň skonol.

**Pes poznal vraha svojho pána.** Nedávno v okolí osady Berzeni v okrese ilšovskom zavraždili jedného Turka; upodozrievali z tohoto zločinu jedného Bulhara, ktorého hneď zatkli a zaviedli oproti nemu prísne vyšetrovanie; obžalovaný však tvrdil, že je nevinný. Po niekoľko dňoch prišlo viac roľníkov z obce Berzeni k sudcovi Florescovi, ktorý vyšetrovanie viedol a rozpovedali mu, že zavraždený mal psa, ktorý teraz vo dne v noci leží na hrobe svojho pána, vije, hrabe a že nemôžu zviera nijak odohnať od hrobu. Okolnosť túto umienil si sudca použiť. Nasledujúceho dňa vybral sa do Berzeni a nariadil, aby

sa všetci obyvatelia u hrobu zavraždeného sišli; miestny richtár sa postáral o to, aby nikto neostal doma, preto za krátky čas shromaždila sa u hrobu celá obec. Na hrobe ležal pes a vil žalostne. Sudca Florescu kazal prítomným občanom, aby postáli za chvíľku u hrobu potom jeden za druhým obchádzali hrob. Stalo sa; pes však ležal ďalej na hrobe a nikoho si nevšímnuť. Keď však istý muž šiel okolo zvieraťa, pes vyskočil, vrhol sa na neho a povalil ho k zemi, tak že len po veľkom namáhaní sa podarilo prítomným zviera od človeka odtrhnúť. Sotva bolo zviera odstránené, sudca riekol patričnému: «Vy ste vrahom» a muž na celom tele trasúc sa priznal sa k hroznému zločinu.

**Bánffyhusár administratívnym sudcom.** Z Pešťbudina sdelujú, že Alexander Jeszenszky, ktorý si prvú vlasteneckú ostrohy pri pravote proti rumunským memorandumom vyzískal, ktorého potom b. Bánffy na čelo novoutvorenej «národnostnej» sekcie v ministerstve vnútra postavil a ktorý potom bol b. Bánffyho pravou rukou pri zlopovestných voľbách roku 1796 — tento Alexander Jeszenszky má byť teraz v dobe «zákona, práva a spravodlivosti» vymenovaný za člena administratívneho súdu!

**Samovražda.** V Zaskove (Liptovská) tamojšia obyvatelka Maria Kuric, ktorá sa už aj pred dvomi rokmi chcela obesiť, teraz si tým istým spôsobom vzala život. Už od prvého tohoto jej pokusu bola nepokojnou. 13. t. m. rano, keď jej muž odišiel do práce, posiala svoje 7ročné dievča ku sestre aby sa tam «dlho bavilo.» ona sa ale vyobliekala, zastrela okná a obesila sa na hradu. Za príčinu prvého skutku udávala, že jej muž častejšie pijaľ. Príčinu tejto druhej a poslednej nešťastnej myšlienky však nevedno, lebo jej muž yred 10 mesiacmi odprisahal, že nebude viac piť opojné nápoje.

**Opravená dráha.** Na uhorskej severozápadnej vicinálnej železnici, na čiare Nitr. Jablonice—Brezová a na dráhe Šaštín—Kúty vodou porúchaný násyp je už opravený, následkom čoho memávka deje sa zas riadne.

**Visoký vek.** Do nemocnice v Odese prihlásil sa istý Lopusinskij, stavec počítajúci 122 rokov. Dosiaľ má ešte dost dobrú pamäť, reč, sluch, zrak i apetit.

\*\*\*

**Müllerový dvojnásobno-elektromagnetický križ,** ktorý sa za krátky čas svetochýrnym stal, hojí všetky tie nemoce, ktoré sú v ozname pomenované. Medzi veľkou počtu prichádzajúcich listov, ktoré dobrotu tohoto križa chvália, jeden nasledujúce znie: Budapešť, 19-ho nov. 1900. Veľactený p. Albert Müller! Dolupodpísaný som Vami hotovený dvojnásobno-elektromagnetický križ jeden mesiac nosil, ponevác som mnoho trpel na chorobu nervov. Všetky inšie liečenia mi neosožili, jedine od tohoto križa mi boľasť prestala. Nechcem zameškať mojej povinnosti zadosť učiniť a aj na tomto mieste Vám vyslovujem vrelú vďaku a som hotový Váš križ dvojnásobno-elektromagnetický, čo najrýchlejšie účinkujúci, bárskomu dôverne odporúčať. — S hlbokou úctou Anton Farkaš, počtový úradník. — Adresa: P. Albert Müller v Budapešti, V., Vadász u. 42.



«Nérov» nos čosi štekli.



## DOPISY.

Nádaš.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

*Dôstojný Pán Redaktor!*

Poneváž už dávno nikto neposlal dopis z nášho okolia do našich milých novín, opovázim sa ja.

S radosťou sdeľujem, že — chvála Pánu Bohu — tohoto roku fašiangy vo svätom pokoji bez všetkého kriku prešli. Tomu príčinou bola z jednej stránky tá psota, čo panuje, z druhej stránky pán dočasný slúžny trnavský, ktorý žiadnu muziku nedovolil. Veľmi múdro!

V Nádaši, jako to už jeden dopisovateľ dávnejší uverejnil, potravný, úverkový a katol. čítací spolok už vyše roka blahodarne, prospešne učinkujú. Potravný spolok vypredal v minulý rok do 15 tisíc zlatých tovaru v takej lacnej cene, že tých našich p. židov môže na srdce i ľadoviny poraziť tá nevysloviteľná nenávisť oproti pánu kaplánovi, ktorý tieto spolky spravuje.

Ale do tejto radostnej zprávy musím zamiešľať i niečo smutného, totižto pred pár týždňami niektorí zbojníci Binovskí vlámali sa do spolku. Už vonkajšie dvere boli otvorili, ale potom prezradení zutekali. Vôbec, smutno spomenúť, že v Binovciach v noci človek bezpečne preísť nemôže, poneváž tam už viacerých ľudí napadli a olúpiť chceli. Ale jeden miškár, ktorý bol chytrý, tak šikovno trafil svojim kyjárom zlosyna, že hneď mu vyrazil pár zubov, tak že ho včul každý poznať môže. Ku tomu vedie zaháleivosť a pijanstvo!

A včul dovoľte mi pane Redaktor, aby som pár riadkov venovať mohol našim dobrým krajanom Biksadským, ktorí ďaleko za morami v Amerike žijú, nezabúdajú na svoju otcinu a posielajú svoje mozole svojim domácim. Biksadský ľud má tú chybu, že obľubuje flašky, ale ináč je ľud bohobojný. Čo vysvitá i z tej obetivavosti, čo preukázali naproti chrámu božiemu. Vlni dali vymalovať kostol; jednu krásnu visiacu lampu a to zlatú zakúpili pre kostol a v týchto posledných dňoch vyše 150 zl., t. j. 300 korún obetovali na najväčší zvon kostola, ktorý sa puknul. Pán farár tamejší pozval svojich veriacich Amerikanským, aby tiež prispeli svojimi almužnými na česť božiu a to pekným prospechom, lebo za krátky čas poslali vyše 150 zl. svojmu p. farárovi.

Ale počujte ich krásny, bohobojný, k Bohu i vlasti láskyplný list:

«Ctený náš Pane Duchovný Správca, Imrich Majzon! S vreľým pozdravom na vedomie im dávam, čo a jakú sbierku som vybral od mojich spolukamarádov a krajanov v tomto cudzom kraji, že teda jako kresťani a katolíci nechceme sa odtrnúť od nášeho rodiska, starého kraju, lež keď nám je čo možno, chceme podporiť náš chrám boží Biksadský, v ktorom sme pokrstení a v ktorom sme

obsiahli dar Ducha sv., tak tiež vynšujem všetkým našim spoluobčanom Biksadským dobrého zdravia časného a kráľovstva večného, ale nášmu ctenému pánu farárovi najsamprv. Nás to teší, že si na nás mysleli, bárs sme aj ďaleko od nich zdialení v tom cudzom kraji. Slzy mi vypadli, že my volakerí v takom svete svoje vyživenie vyhľadávať musíme, keď chceme byť chleba sitý. Je nám to veru protivné, že človek zanechať musí otca, matku, brata, sestru, ženu, dietky a ide do vseta márneho pre tú veľkú nespravodlivosť europkú. S pozdravením zostávame ctenému pánu farárovi, tiež aj spolu našim otcom, matkám, bratom, sestrám a odporúčam ich do opatery Pána Boha, prebl. Panny Marie. Paul Škrabák.

Tento Paul Škrabák nasbieral 217 korún 20 halierov; Vittek Štefan ale 101 kor. 50 halierov. Tito bohobojný a vlasti verní Biksadani skladali svoje obety po 10—15 i viac korunách. Bolo by mi milé, keby som mohol ich menovite pospomínať, ale nečiním, poneváž už aj tak je moj dopis príliš dlhý. Pán Boh vševedúci pozná ich a odplatí im stonásobne.

Prosím vás ctený pane Redaktor, ráčte tento celý list našich amerikanských bratov uverejniť, nech vie aj tá nepriateľská strana, že my Slováci nenie sme vlastizradeci, ale milujeme ju; že ten istý pravý vlastenecký duch roznečuje i naše srdcia, o čom tak krásne písal Paul Škrabák z Ameriky. S hlbokou úctou

*Občan zpod Bielej-Hory.*

\*\*\*

Z Lazian.

*Mnohovážený Pán Redaktor!*

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Do našej obce chodí, veru žiaľ Bohu, málo čisiel nášho milého «Krešťana» čo znamená, že našim občanom neide veľmi o to, aby dobré noviny čítali a seba vzdeľovali.

Teda ja napíšem niečo, nie o našej obci, ale o bližiacich sa voľbách vyslaneckých.

Chcem upovedomiť ctených spolučitateľov, jako sa môžu a majú pri voľbách držať. Pravda že ľudovú stranu všade utiskajú kde len môžu, ale kde dobre smýšľajúci ľudia spolu držia, tam to není možno. V okresi prievidskom, kde patrí aj naša obec, pri minulej volbe sa dobre zadržala ľudová strana; a jako vieme aj zviťazila. Síce moho bolo podplácania od pánov liberálov, ale sa málo kde dali. A stalo sa, že aj taký podplatení hlasovali na ľudovú stranu. Jedon taký pád aj tu opišem, nech si z toho vezmú príklad aj druhý voličia!

Stalo sa to pri minulej volbe ablegátskej v našom okrese, že v obci menom «Kocúr» v susedstve z Bojniciami, jedného gazdu tiež si zakúpili páni liberáli, aby teda na ich stranu hlasoval. Ten istý gazda prijal teda ten závdavok, čo mu núkali. Lež keď prišiel čas volby, predtým dňom ho dali do Prievidze zaviesť jako pána, a potom ho zatvorili, aby im cez noc neušiel. Keď náš milý «Kocúrovan» videl kde je, premyslel si vec, a pýtal si, aby mu doniesli hneď pit' a fajčiť, ale nie pálené, an

krátke cigare, ale tie najdrahšie nápoje, jako likör, koňak atď., a cigare len po šestáku jednu a čo boly tie naj-fajnejšie. A keď vypil, zas si pýtal; a keď mu nechceli dať, povedal im: «Neidem na voľbu». A tak mu dávali čo si len žiadal. Tu dobre; príde ráno, deň voľby. Povedali mu teda, že už pojde hlasovať, rozumie sa na ich stranu. Ale on šibal, na jeho šťastie mal krpce (bačkory) obuté. Pozre si na nohy a povie: «Ja vám veru v krpcoch neidem na voľbu, pustite ma domov pre čižmy». No, rozumie sa, že ho nepustili, ale jeden s tých liberálov išiel chytrý po meste, po všetkých šustroch, a hľadal pár čižiem pre toho «Kocúrovana». U volfaktorého šustra našiel tých pár čižiem, dobre mu zaplatil za ne, lebo keď ich pilno potreboval, a doniesol ich tomu sedliakovi. Ten si ich hneď obul s radosťou a potom už išli. Lež čo sa nestalo? Napriek všetkým jeho časným dobrodincem, liberálom, hlasoval na ľudovú stranu. Nuž a čo mu mali urobiť? Po čase smiali sa aj sami páni liberáli nad svojou sprostosťou, a nad opovážlivosťou toho sedliaka, že ich tak špatne previedol cez lavičku. Čo vypil a vyfajčil a dostal nové čižmy, nuž to mal a tomu sa tešil. Teda milý spolučitateľa! keby sa tak každý držal, jako ten «Kocúrovan», nuž by páni liberáli iste nedávali toľko peňazí počas volieb, a to bárskomu. S Bohom do videnia:

*Tichý pozorovateľ a čitateľ «Kresťana».*

\*\*\*

V Nemečoch.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Dôstojný Pán Redaktor!*

Prosím účtíve o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Každý týždeň s túžbou očakávam ten deň, v ktorom obyčajne náš obľúbený «Kresťan» dochodí. Prečítam ho s pozornosťou celý, ale od nás, z nášeho Krupinského volebného okresu som ešte nečítal ani len jednej lítierky o ľudovej strane. Tak tedy by som niečo podotknul o našom položení.

Jako som čítal v 10-tom čísle Kresťana, že ľud ako ľud, ten je všade náš, ale vodcov nemá súcích. Toto sa veru vzťahuje i na nás, jakožto voličov Krupinského okresu. Lebo i u nás v našom volebnom okrese môžem povedať by dobre stála ľudová strana, keby len vodcov bolo činlivých a zaujatých za snahy ľudovej strany. Čo je ale toho príčinou, že naši velební páni duchovní pranič nerobia za ľudovú stranu, to ja ani nechápem. Tu ešte nič nepočul o voľbách, len židia čosi bzučia.

Jako pravím i u nás by dobre stála ľudová strana, keby aspoň toľko urobili vpp. za túto stranu, čo v 96-tom za národníu. Vtedy keď vystúpil p. Oskar Ivanka, prvý reč držal v Nemečoch a sľuboval pekné práva ľudu. Pričom prehovoril aj p. pravotár krupinsky Gusto Lehocký, i hovoril, že pána Ivanku na predbežnej porade vyzvali i na to, že či bude s ľudovou stranou a že pán osviecený sľúbil, že áno. A my všetci len pre toto sme boli — vyjmúc židov, úradníkov a niekoľko zakúpených baranov — lavičiari.

Tak i teraz netreba len dobrej vôle našim velebným

pánom duchovným a bude aj u nás stkvieť sa zástava ľudová. Ja sa našemu pánu velebnému farárovi ani nečudujem, že je nie v predku za ľudovú stranu, lebo i po predešej voľbe jeho poniektorí nevďační farníci špatnú špinu chceli upraviť na neho, čo sa im ale nepodarilo. A preto s poníženosťou prosím všetkých práceschopných mužov, aby čo len môžu robili za ľudovú stranu. A bude sa i medzi nami ozývať: nech žije ľudová strana!

Sláva jej! — S úplnou úctou

*Nemčan.*

\*\*\*

Zo St.-Lubovne (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Slavná Redakcia!*

Doprajte týmto mojím riadkom miesta v našom mi-  
lom «Kresťanovi».

Naše staré mesto, ktoré v poslednom čase za niekoľko rokov veľká obec bola, zase sa stala mestom so sriadeným magistrátom. 6-ho t. m. bola voľba do magistrátu. Vyvolení boli: za mešťanostu Ján Bogyányi pravotár; za prvého senátora Eugen Kačur, za druhého senátora Štefan Ďlugolinsky; za pokladníka Ján Gošts, za posleného Jabrocky, za dohliadača pokladnice Vincenc Klečánek, za dozorcov četnikov Franc Černecky, za mestického fíškala Béla Klein. Za kapitaňa vymenovala stolica Jozefa Estela penzionovaného podslúžneho.

Táto voľba je pre nás veľavýznamná, lebo je ona znakom toho, že tutejší mešťania začínajú už trochu samostatnejšie zmyslať. Do teraz sme boli pod tutorstvom jedného kliku, ktorého duša je Anton Ignátovits tutejší apatekár a predseda liberálnej strany Ľubovenského volebného okresu. Čo sa do teraz v apatéke uvarilo a pred výbor prišlo, to muselo prejsť, proti tomu nebolo apeláty, a proti čomu títo páni oponovali, to muselo prepadnúť. Pri terajšej voľbe ale ich šťastie zanechalo. Za mešťanostu vystúpili dvaja, a síce Peter Dubay novo-ľubovenský okresný notár, ktorého podporovali vyšspomenuti páni a židia; a druhý Ján Bogyányi u mešťanov všeobecne obľúbený človek, za ktorého boli všetci mešťania. Ačkoľvek páni liberáli a židia všemožne sa usilovali svojmu kandidátovi k víťazstvu dopomôcť, predsa sa im to na teraz nepodarilo, zvolený bol Ján Bogyányi 31. hlasmi proti 14. Z toho vidno, že keď my mešťania, vlastne mešťanmi volení representanti, spoludržime, žiaden žid ani liberál nás nemôže za nos vodíť. Že za mestického fíškala nebol zvolený Anton Zavadsky, katolik, ktorý tento úrad už roky a roky zastupoval, ktorý vždy a všade naše záujmy hájil, ktorý vo veciach týkajúcich sa našich vrecák vždy svoje slovo pozdvihol, a ktorý preto židom liberálom neprijemným bol, že hovorím nie on ale žid Béla Klein bol za mestického fíškala zvolený, to máme ďakovať tomu, že sme si za reprezentantov vyvolili aj takých, ktorým je milšia židovská pijatika, židovské viršle a cigary, ako svoje katolícke presvedčenie. Jestli sa chceme celkom vymaniť, musíme týchto pánov, jestli aj na budúce proti záujmom mesta robiť budú, z počtu reprezentantov bezohľadne vyhostiť.

Už je aj to dobrý znak, že Klein napriek veľkého

napájania nemohol dostať iba tri hlasy väčšinu. Že jaký bude stolicou vymenovaný kapitán to nevieme. Dobrého ale nič od neho neúfame, lebo vieme, že jemu, jako tuhému luteránovi naša viera katolícka je trňom v očiach, čo sme poznali keď nedávno v hostinci dcéru jedného mešťana k Panni Marii prirovnával. Bol on síce preto doraz tam zavrätený, ale aj tu mu na vedomie dávame, že keď on, čo luterán, Pannu Mariu aj nectí, nás katolíkov takými slovami hlboko urazil v našom náboženskom presvedčení. A jestli by sa mu zase zachcelo niečo podobného povedať, môže byť presvedčený, že nás hotových nájde k obrane svojeho náboženského presvedčenia.

Strašili nás, že teraz keď bude viacej výdavkov, že budeme prirážku platíť. No to tiež len od reprezentantov závisí. Jestli oni budu svoje povinnosti svedomite konať, jestli budú proti ľahkomyselnému šafáreniu s mestickým majetkom vždy a všade mužne vystupovať, a ak darobné výdavky neodhlasujú, vtedy sa prirážky niet čo obávať. Ak si ale budú tak zbabele počínať, ako nedávno, keď v jednom výborovom zasadnutí proti svojemu presvedčeniu lekárovi Neuwirtovi, židovi, ktorý ešte ani štyri roky v meste našom nebýva, pre nič za nič 200 korún, čo odmenu, odhlasovali, vtedy nielen prirážky platíť budeme, ale čo chvíľa na psý triciatok výndeme. Reprezentanti su nie nato, aby jako mameluci, všetko čo im predložía odhlasovali, a potom medzi sebou, kde ich nikto nevidí a nepočuje hromžili, ale nato sú, aby svoju mienku verejne vovýbore povedali, a tam záujmy mesta všemožne hájili. Keď budeme teda volíť či už reprezentantov do mestického výboru či už do stoličného výboru, voľme vždy len našich ľudí, lebo len tí nás budu statne zastávať a braniť.

*Mešťan.*

### Odkazy redakcie.

**P. p. velebným na Vysokej.** My dostali sme od dopisovateľa dva dopisy a na oboch bola pečať uderená s kolopisom: vysockí urbarialisti. Na prvom boli podpísaní i viacerí. Ponevác ani v jednom z tých dopisov neboli spomenutí duchovní, nuž sme nemohli túžiť že dopis ten je nie bez sobeckosti písaný. Osvedčenie uverejníme v budúcom čísle. Myslíme že osoby pp. duchovných sú dostatočnou zárukou pre veriacích, aby vedeli posúdiť také tajné napádania.

**Z Turzovky.** Nepodpísali ste si meno.

**Občan stupavský.** V budúcom čísle snád. Pre ohlas ľudu pošlite kartu na «Kresťan» kiadóhivatala. Budapest, VIII. József-körút 35.

**J. W. Sz. Vysoká.** V budúcom čísle, bude-li možno.

**L. Gy. D. K.** Radu Vám dať je ťažko. Tú druhú žiadosť vďačne vykonáme, o tom môžete byť spokojní.

**Veliteľ v R.** Nevypyťujte sa na peňažitú podporu. Našich voličov podpora je statočnosť a presvedčenie kresťanské, a to nesmie byť odkazané na podporu peňažitú. V súkromnom dome možno hockomu poradu držať, len nech sa na ňu verejne — skrz bubnovanie alebo pakáty — nepovolávajú. Dopis je uverejnený.

**Vp. G. Sz.** Odpíšeme Vám.

**Pravdomil.** Vec je vybavená s druhým dopisom.

**G. Š. Zvorník Bosna.** Odložíme dopis a prípadne uverejníme.

**Ján Bublik.** Milodary uverejníme v budúcom čísle, lebo nevieme doteraz kde prišli. Najlepšie urobíte, keď pošlete na adresu samého redaktora takto: Edvard Sándorfi, Budapest, VIII., József-utca 14. Takéto milodary dá redaktor tunajším chudobným Slovákom.

**Dobry priateľ Kr. v B. B.** Odložili sme si dopis. Ak bude možno, príde.

**Zaosek:** Vďaka Vám. Upotrebíme. Listy idú so všetkých strán, ako by ich lopatou hádzal.

**Kňazolícky.** Odpovieme vám budúce.

**G. Fl. Nižna.** Také knižky dostanete u A. Horovitzu v Trnave.

**U. J. v M. O.** Dopis len tak, jestli nám miesta postačí. Vyplatené máte do 31. dec. 1899.

**Vp. A. Rojko.** Dopis o p. Žurkajovi dali sme už vysadiť.

**Vyskoč Jakub.** Dopis je dobrý, len neviem, či bude miesta preň.

**Viacerí Vysočania v Sch.** I z domoviny vašej máme podobný dopis z najlepšieho prameňa a to dostačí, keď že beztak nieta miesta. Ešte máme pred sebou asi 50 dopisov.

**Prosíme všetkých, ktorým neodpovedáme nám to prepáčit.** Odpovieme až budúce.

**Jeden Spišiak V. S.** Váš dlhý list nemali sme kedy prečítať. Čo sa dá vyberieme z neho.

**Fabrický robotník v Tr. T.** Dopis dlhý a máme ich druhých 50. Nechajte si to na leto, vtedy menej dopisov dochodí.

**Vysockí farníci.** Nemôžeme už teraz. Pána Szt. osobne známe ako muža mimoriadne čestného; jemu ublížiť nedopustíme.

**Andro Mičuda, P. H. Rom 4 I. fl. Amerika.** Braček, keby sme váš dopis uverejnili, všetci Slováci utečú nám hneď za vami. Nemožno.

**K. J. Ohaj.** Museli by sme chorého vidieť. Takto nemožno nám nič poradiť.

### Spisy redakcii zaslané.

**Srdce k Bohu.** Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdost. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina. Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

### Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 12—13.

Ondrej Pikla zo Stankovian 4 koruny; N. N. 11 kor. 56 hal.; Anna Krákorník 4 koruny; Štefan Rovder 2 k.; Jozef Jancsina 2 k.; Po 1 korune: Jozef Glemba Jánošík, Matej Paholčík, Jozef Rajčan, Ondrej Somoga, Martin Sziezuljak; Po 40 halierov: Filip Kontra, Štefan Kurpaš, Matej Kurpaš, Stas Kurňava Juro, Cseppe Pavol Dudas, Lietavek Anton, Filip Fides, Maria Carach, Ondrej Ondričjek, Pavol Martinko, Anna Malík, Tomáš Sičulk, Ondrej Sipka, Ján Račovský; Po 20 halierov: Mikuláš Kojda, Ján Dudas Mrazny, N. N., Matej Carak, Žofia Kubačka, Katarina Fudik, Františ Fudik, Maria N., Maria Prednak, Tomáš Martinovský, Ján Vlnješka, Štefan Húšťava, Ferko Húšťava, Jozef Martoš, Ján Pekár, Ján Pekár; Po 30 halierov: N. N. Juro Malik, Štefan Čizmár, Štefan Veselovský Ivko, Jozef Muka Matúš; Po 60 halierov: Ondrej Mlynarčík, Serafin Imre; Kontra vdova 24 halierov; Františ Serafin 10 hal.; Anna Pnik 14 hal.; Jakub Martinovský 14 hal.; Glemba Múka Juro 10 hal.; N. Sahalčík 12 hal.; Veselovsky Martinov Ján 30 hal.; Ján Mrtviš 10 hal.; Klement Svrčan 80 hal.; Martin N. 40 hal.; N. N. 60 hal. Číslo 1—13 **608 korún 58 halierov.**

Božské Srdce Ježiša, odplaf dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne!

### Prosba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodinčov a mojich chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou malbou veleb. p. frátora Konráda Švestky z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre okrášľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdca Spasiteľovho a nepoškrvnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sbehrať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhľadávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáham chcem.

Po mojom drahom bratovi Gabrielovi zostalo viac sto «Cvičebníkov mluvnice, pravopisu a slohu pre národné školy». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebiť sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundického, 20 gr. kapustného semena a dávkou výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrecko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečených; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávkou tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko.

Bytčica via Žilina.

Romuald Zaymus, farár.

### Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

**Pšenica:** Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25 7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátska 7·30 korún.

**Raž:** —6·90 kor.

**Jačmeň:** na krm 5·50— — korún, do pálenice 6· — — kor., na várku 7· — — kor.

**Kukurica:** 4·30—4·70 kor.

**Lekvár srbský transito** 17·50—50 — po klg.

**Múka pšeničná** po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24· —	22·80	21·80	21·40	20·20
		6	7	7½	8	
		18·50	15·80	14· —	11· —	

**Otruby.** po 100kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

**Proso:** 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

**Ovos:** 5·50— — kor.

**Strova:** Fazuľa veľká biela a okruhlá po 8·75. — — brnava 7·50 — —, pestrá 6·50 — —, drobná 9·50—9·75, cúdená 10·50 — —. **Hrach:** 10·50—12·50, lúpaný 20· — —. **Šušovica** horšia 8· — —, lepšia 14· — —. **Mak:** 25· — —26· — —, všetko po 50 klg.

**Semená:** Červená datelina nová 53· — —61· — —. Lucerna 40· — —50· — —, všetko 50 klg.

**Sviňská masť** 54·50 — —, Slanina  $\frac{3}{100}$  45· — — $\frac{4}{100}$  42· — —, udená dobrá slanina — — po 50 klg.

**Olej repcový** 80· — — za 100 klg.

**Petrolej** trojkřížový 43·75, dvojkřížový 42·25 za 50 klg. netto.

**Remeň:** funtovice k. 154—160; terey prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. — — — —; tažené k. — — — —

**Bliskavý remeň** k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —, väčšie — — — — metr. cent.

**Spiritus** odaný rafinovaný 116·50 — —, denaturovaný 37· — —37·½.

**Litanie loretanské.** Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena 26 halierov.

**Upozornenie:** Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreššana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

**Detvan,** báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva kníhkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

**Svätý rok,** z príležitosti rozšírenia jubileuma k po-

učeniu i konaniu pobožností jubilárnych, napísal a vydal Stanislav Kianička, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. S odobrením cirk. vrchnosti. Objednať treba u pôvodcu v Trubíne, o. p. Garam Kurtös. Cena 20 hal.

**Veselá knižnica:** Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

**Nauka o hospodárstve.** Nákladom «Ludových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bázik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktickom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

slova.

Spus.


# Sporiva Gazdina!

# O ni potrebujú

## Z pravdivého „**Franck**“ kavového dodatku

## „len polovic tolko“ ako

z barktorej planej cigorie [:kavového dodatku:], a dostanu  
precí jednu — **velmi mocnu** — kavu!

 Teda len jednu polovičku stej dodatki nech  
vezmu, aby kava pri tuha [:alebo horka:] ne bola.

Ku „čiernej“ kave: zo 4 lžičkami bobovej kavi 1 lžičku „**Franck**“ kavového dodatku.  
„mliekovvej“ „: „ 3 „ „ „ 1 „ „**Franck**“ „  
alebo:  
pri „odvareni“ na 1/4 litra vodi 7 grammov „**Franck**“ kavového dodatku.  
„zavarani“ „ 1/4 „ „ 10 „ „**Franck**“ „ „

Tato Vydatnost posobi skutočne „**Zašporovania.**“

**Knihvedenie pre potravné a úverné spolky.** So-  
stavil Štefan Janovesik. K dostaniu v knihkupectvách a  
u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózszahegy). Cena 1 k.  
60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu  
najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú  
k vedeniu kníh. Knížku túto vydavateľ zo skúsenosti so-  
stavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slo-  
venským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto  
knížka i v maďarskej reči by bola vítaná, ako sa to o  
nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

**Svätý Anton Paduanský.** Veliký divotvorca a Chlieb  
chudobných. Spracoval Anton Klimesik, r. k. farár hybb-  
ský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena  
10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII.,  
Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim  
čitateľom.

## Spovedné cedulky

1000 kusov za 2 koruny

Dúfaj synu; odpúšťajú sa ti hrechy tvoje. — Už nehreš, aby  
sa ti niečo horšieho neprihodilo. Mat. 9, 2. Ján 5, 14.

Svedectvo o vykonaní veľkonočnej spovede  
a prijímaní sviatosti oltárnej v chráme.....  
r. P. 190.....

Predná strana



Zadná strana

dôstojnému duchovenstvu odporúča a objednávky  
obratom vybavuje]

kníhtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku  
(Liptó-Rózszahegy).

„REGINA ANTAL, bednársky majster potreboval by  
učňa v meste Trnave šimorskej ulici pod numerom 471.“

### Obnovenie oltárov,

všetkú stolársku a maliarsku prácu a malbu kostolov  
prijímajú a za ľavnú cenu umelecký konajú

**Michal a Juló Veselý,**  
umeleckí maliari a stolári v Piešťanoch.

### Do svojej kolárskej dielne

prijmem hneď 2 pomocníkov ako aj 2 chlapcov do učenia.  
V Turčianskom Sv. Martine.

**Ján Olejček,**  
kolár.

## Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdra-  
vuje a rozveseľuje, za čo  
dobro stojíme pri lámke,  
lúpaniu, astmatických  
galibách, beznivosti hu-  
caniu uší, migrenu,  
Nie tajní  
prostriedok!  
klopaniu srdca, bofasti  
hlavy a zubov, pohlav-  
ným nemociam, chlad-  
ným rukám a nohám,  
krčom srdca, opilepsii,  
mokrosti postele, sla-  
bosti, záduhu, isebli, bládosti závratu, zlému sluchu, nemo-  
ciam nervov, influenzy, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu,  
udieranu krvi, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.



I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom  
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené občestvo,  
že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý  
na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v  
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční  
kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily  
zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek,  
ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol  
uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo  
pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti  
a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách  
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobiereku alebo  
s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná  
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

**ALBERT MÜLLER,**

Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

**ČIERNEMU ORLOVI**

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegramu: Mestská lekáreň, Temešvár.

**Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu** je  
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným  
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, picha-  
niu, boleniu zubov atd. Účinok je istý a chytrý, obyčajne  
po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena  
fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

**Vodka na prsá a na pľúca:** Výt'ah z kolociera s  
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom  
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-  
kom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli,  
somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute,  
pri zachripnutí atd. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výse-  
dok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky  
na prábu 1 koruna.

**Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej**  
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne  
učinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj  
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky  
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,  
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých  
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42  
halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.



Tieto vyprobované a za výborné uznane  
prostriedky dostal jedine v temešvárskej  
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-  
divé sú-li obdarené obrannou známku  
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-  
vaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo pred-  
bežným poslaním summy (i s pričinením  
32 halierov na balikovanie a poštové  
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

**Neslýchaná lacnota!**

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby  
50 hal. (25 kr.)  
1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.  
(36 kr.)

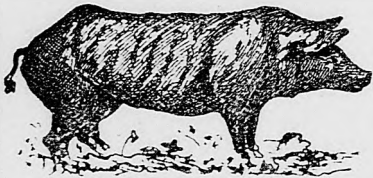
**Samopozlatník.**

Každý môže si sám pozlátit' obrazy lebo zrkadlo  
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

**u bratov Brüll**  
diel'novom skiade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

**Pozornosti našich hospodárov**

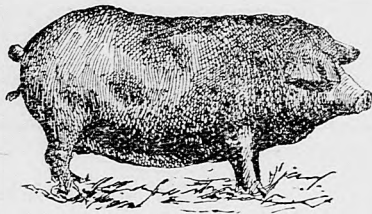
čo najväčšie odporúčame po  
celom svete rozšírený a za  
výborne účinkujúci uznaný  
liek

proti  
**dúlu sviň,**

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou  
slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu  
týchto v najväčšej miere  
prípomaha; o čom mnoho  
tisíc dakujúcich listov a  
osvedčení svedčí. — Cena  
spolu s návodom jedného  
pôvodného polkilového ba-  
lika je

**koruna 1.**

jednokilového väčšieho

**koruna 1.80**19 kilového balíka franco  
posiela**Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.**

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduoch  
križov a iných kostí znamenite účinkujúci

**Balsam proti lámke** ktorý už pre mnohým prinavrátil  
úplne zdravie, — o čom pôvodné  
dokumentá svedčia. Pri riadnom  
užívaní povyháňa akékoľvek ne-  
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-  
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvu ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40  
skl. s návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

**Karpatské zdravotné pilulky**

vynajdené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom  
v Malackách (prešporská stol.)

**SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM**

proti zapenaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,  
katarrhu, zouchnutiu žalúdka, vetrom, ávratu, boľeniu hlavy,  
zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bledacke a starým otoreným  
ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná že každý chudobný si ich kúpiť môže,  
stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci  
6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peň-  
zita hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zasielajú piluliek pošle  
sa s vyplatením už poštovního kamkoliev v rakúsko-uhorskej ríši. Menej  
než balíček nezasiela sa.

Jedine zaslialateľstvo Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,  
v prešporskej stolici.

**Výstraha!** Ponevác moje pilulky ča to, falšované byvajú, prosím  
tieto len u mňa kupovať.

**Výťah z pod'akovani**

Vefacteny pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše  
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše  
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a  
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.  
V Castkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Čtený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-  
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú boľast' a mnoho som  
užíval a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už  
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobroje  
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.  
Vo Veľkej Bytči, 18. oktobra 1898. *Ján Horák.*

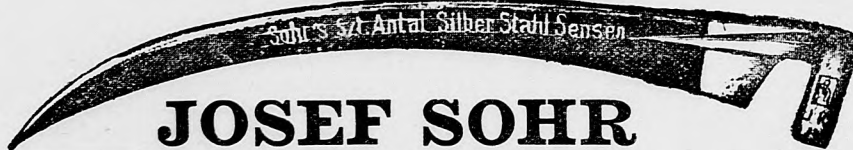
Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich  
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť  
nemôžem, užívame ich celá rodina.  
Štubňa, 9. augusta 1899. *Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.*

Vefacteny pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výteč-  
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,  
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.  
V Petrovci, Báčka 28. jan. 1900.

*Nicola, tesársky majsterčič. 1270.*

Blahorodý pane lekárník! Uctive Vás prosím, ráčte mi zastaf obra-  
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blaho-  
darnejšieho lieku neznám proti zapenaniu a proti žalúdočnému katarrhu  
nad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.  
V Sobotišti, 19. dec. 1899. *S. S. úctou Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý pošlite mi 1 balík  
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyľiečený prajem Vám  
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich  
piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od  
Neho žiadate.  
V Hriadku, 2. jan. 1900.

*S úctou Adam Glauhier, v továrne na tannin.***„Svato-Antonská“ fabrika na kosy****zdarma**

V SOMOGY-SZILL

Obranná známka ku komu sa majú posielaf všetky dopisovania v z fahujúce sa na objednanie kôs.

«Sohr Svato-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Svato-Antonská»-kosa zhotovuje sa z najfajnejšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebroceele, pred odoslaním sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa ho-podárskemu obecnstvu.
2. «Sohr Svato-Antonská»-kosa má tenulinkú klingu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré sé nevystribi, najtrvdší lesný jačmeň práve tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosi.
3. «Sohr Svato-Antonská»-kosa po jednom natrení 200—250 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky z námahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Svato-Antonská»-kosa je zrichtovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dat, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Svato-An onská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechytí inú do ruky.

Mnohé podakujúce uznávacie a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vdačne hockomu môžu dať prečítať.

Cennik nech si každý žiada na dopisovanke.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.